

บทความวิจัย (Research Article)

การศึกษาสภาพและแนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อส่งเสริมการจ้างงานทำ สำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ THE STUDY OF CONDITION AND GUIDELINE OF PARTICIPATORY MANAGEMENT TO PROMOTE EMPLOYMENT FOR STUDENTS WITH INTELLECTUAL DISABILITIES IN SPECIAL EDUCATION BUREAU

Received: January 8, 2021

Revised: February 13, 2021

Accepted: February 23, 2021

ศฤงคาร ใจปันทา^{1*} อนุชา กอนพวง² ปกรณ์ ประจันบาน³ และธีรศักดิ์ อุปไมยอริชัย⁴
Saringkan Jaipanta^{1*} Anucha Kornpuang² Pakorn Prachanban³ and Thirasak Uppamaiathichai⁴

^{1,2,3,4}คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

^{1,2,3,4}Faculty of Education, Naresuan University, Phitsanulok 65000, Thailand

*Corresponding Author, E-mail: saringkan2520@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพและแนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อส่งเสริมการจ้างงานทำสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย 1) ผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการ ครูผู้สอนกลุ่มทักษะงานอาชีพ จำนวน 140 คน ได้มาโดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง 2) สถานศึกษาที่มีวิธีปฏิบัติที่ดี จำนวน 5 โรงเรียน และผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้มีประสบการณ์ จำนวน 8 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า จำนวน 53 ข้อ และแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง สถิติที่ใช้ในการวิจัย คือ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ผลการวิจัย พบว่า สภาพการบริหารแบบมีส่วนร่วมส่งเสริมการจ้างงานทำในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยด้านการกระจายอำนาจ มีการดำเนินการสูงสุด และแนวทางของรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อส่งเสริมการจ้างงานทำ 4 แนวทาง ประกอบด้วย 1) แนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมด้านการบริหารเชิงกลยุทธ์ 2) แนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมด้านการมีส่วนร่วมในการบริหาร 3) แนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมด้านการทำงานเป็นทีม และ 4) แนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมด้านการกระจายอำนาจในการบริหาร

คำสำคัญ: การบริหารแบบมีส่วนร่วม การส่งเสริมการจ้างงานทำ รูปแบบ นักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา

Abstract

The research purpose were to study the condition and the Participatory management guidelines to promote employment for intellectual disabilities student under Special Education Bureau. Samples consisted of 1) 140 of School director academic's deputy directors, occupation teachers, purposive sampling and 2) 5 good practice schools and 8 academic experts. The research instruments were a 5 – rating scale questionnaire with 53 items and semi – structure interview. The data analysis were used mean ($\bar{X}$), standard deviation (SD) and content analysis. The research result found that: 1) the condition of the participatory management to promote

employment for students with intellectual disabilities in special education bureau was at a high level in overall and classified by aspect with the highest in aspect of decentralization and 2) the guidance of participatory management to promote employment consisted of 4 aspects: strategic management, participation in management, team working, and decentralization with key success factors.

Keywords: Participatory Management, Promoting Employment, Pattern, Students with Intellectual Disabilities

บทนำ

จากแนวโน้มการปฏิรูปการศึกษาในหลายประเทศได้ให้ความสำคัญ อย่างมากกับ “ทักษะ” (Skill) หรือความชำนาญ ในการปฏิบัติมากกว่าเนื้อหาตามตำรา (Content) ซึ่งองค์การยูเนสโกได้แนะนำว่าผู้เรียนควรมีทักษะที่ครอบคลุม 3 กลุ่ม ได้แก่ ทักษะพื้นฐาน คือ ทักษะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต ทักษะเพื่อการทำงาน คือ ทักษะพื้นฐานในการทำงานของทุกอาชีพ และทักษะ เฉพาะอาชีพ คือ ทักษะเบื้องต้นของอาชีพที่สนใจ (Special Education Bureau, 2016, p. 1) จากการจัดการศึกษาสำหรับ นักเรียนพิการ พบว่า จากข้อมูลจำนวนนักเรียน แยกตามประเภทความพิการพิจารณาเปรียบเทียบการเข้ารับการศึกษารวมในโรงเรียน เฉพาะความพิการในสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ในปีการศึกษา 2557 – 2561 จะเห็นได้ว่ากลุ่มนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาเป็นกลุ่มที่มีจำนวนเข้าเรียนมากที่สุด ในระยะ 5 ปีการศึกษา โรงเรียนในสังกัดสำนักบริหารงาน การศึกษาพิเศษจึงได้ปรับหลักสูตรการเรียนการสอนให้ผู้เรียนได้รับโอกาสในการสัมผัสประสบการณ์ในวิชาชีพต่างๆ อย่าง หลากหลาย ทั้งนี้ การจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำในโรงเรียนเฉพาะความพิการยังคงประสบปัญหาอยู่มากในด้านต่างๆ ทั้งในด้าน ครู และบุคลากรที่มีจำนวนไม่เพียงพอ อีกทั้งยังขาดทักษะและประสบการณ์ทั้งในการจัดทำหลักสูตรอาชีพ ด้านงบประมาณ สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ และอาคารสถานที่ซึ่งมีไม่เพียงพอ และด้านตัวนักเรียนที่มีข้อจำกัดด้านความพิการ รวมถึงขาดทักษะ และ ความเชื่อมั่นในตนเอง โดยเฉพาะในกลุ่มนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา พบว่ามีความพร้อมน้อยที่สุด ไม่สามารถเข้า สู่การประกอบอาชีพได้อีกด้วย ทั้งนี้เป็นเพราะว่า นักเรียนขาดโอกาสในการปฏิสัมพันธ์กับคนทั่วไป รวมถึงยังขาดการเรียนรู้ทักษะ ต่างๆ ที่จำเป็น และประเด็นที่สำคัญก็คือ มีปัญหาในการปรับตัวเป็นอย่างมาก (Kosuwat, 2010) ซึ่งชี้ให้เห็นว่า มีความจำเป็น อย่างมากที่โรงเรียนจะต้องให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำเพื่อส่งเสริมให้นักเรียนที่มีความบกพร่องทาง สติปัญญาได้เรียนรู้ทักษะการทำงานต่างๆ ไป

ดังนั้น เพื่อให้การจัดการศึกษาสำหรับบุคคลที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษเป็นไปตามเป้าหมาย ลดความเหลื่อมล้ำ ทางการศึกษา บุคคลที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ทุกคนเข้าถึงบริการที่ครบทุกด้าน ดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุข จึงจำเป็นต้อง อาศัยความร่วมมือ ของครอบครัว ชุมชน สถานประกอบการ หน่วยงาน และองค์กรที่เกี่ยวข้อง ในการบริหารแบบมีส่วนร่วม การจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ (Transition from School to Work) ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาสภาพและแนวทางการบริหารแบบมี ส่วนร่วมจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีงานทำสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษา พิเศษ

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาสภาพและแนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อส่งเสริมการมีงานทำสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทาง สติปัญญา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ

วิธีการวิจัย

ขั้นที่ 1 การศึกษาสภาพ การบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อส่งเสริมการมีงานทำสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทาง สติปัญญา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ

1. แหล่งข้อมูล ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา รองผู้อำนวยการฝ่ายบริหารงานวิชาการ ครูผู้สอนกลุ่มทักษะงานอาชีพ วิธีการได้มาโดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 144 คน จากโรงเรียน 12 แห่งๆ ละ 12 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 1 คน รองผู้อำนวยการฝ่ายบริหารงานวิชาการ จำนวน 1 คน ครูผู้สอนกลุ่มทักษะงานอาชีพ จำนวน 10 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถาม จำนวน 2 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบเลือกตอบ (Check list) จำนวน 3 ข้อ ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) เกี่ยวกับการบริหารแบบมีส่วนร่วม 4 ด้าน จำนวน 53 ข้อ โดยตอนที่ 2 ได้ให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Analysis) ด้วยดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ตามวิธีของโรบินสัน และแอมบิลตัน (Kanjawasee, 2002) พบว่า มีค่าอยู่ระหว่าง 0.6-1.0 และนำไปทดลองใช้ (Try out) กับกลุ่มตัวอย่างกลุ่มอื่นที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจริง จำนวน 30 คน แล้วทำการวิเคราะห์ค่าความเที่ยง (Reliability) ด้วยค่า Cronbach's Alpha พบว่า มีค่าความเที่ยงทั้งฉบับ เท่ากับ 0.802

3. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และแปลผลเทียบเกณฑ์ (Parnichparinchai, n.d., p. 183)

ขั้นที่ 2 การศึกษาแนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาที่มีการปฏิบัติที่ดี (Best Practice) ในการบริหารเพื่อส่งเสริมการมีงานทำสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ

1. แหล่งข้อมูล ได้แก่

1.1 สถานศึกษาที่มีการปฏิบัติที่ดี (Best Practice) มีการบริหารเพื่อส่งเสริมการมีงานทำสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา มีผลงานดีเด่นระดับกลุ่มสถานศึกษา ระดับภาค หรือระดับชาติ เป็นที่ยอมรับของสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ได้มาโดยให้สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ เป็นผู้คัดเลือก จำนวน 5 แห่ง โดยผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนที่ได้รับคัดเลือกเป็นผู้ให้ข้อมูล

1.2 ผู้ทรงคุณวุฒิ ที่มีความรู้และประสบการณ์ จำนวน 3 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา และอดีตผู้บริหารสถานศึกษาที่มีวิทยฐานะเชี่ยวชาญ

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi-structure Interview) ในประเด็นเกี่ยวกับแนวทางการบริหารเพื่อส่งเสริมการมีงานทำสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา 4 ด้าน ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาในขั้นที่ 1 ได้แก่ สภาพการบริหารแบบมีส่วนร่วม มาจัดทำร่างแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างเกี่ยวกับแนวทางการดำเนินงานของสถานศึกษาที่มีการปฏิบัติที่ดีในการบริหารแบบมีส่วนร่วมจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีงานทำสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ทั้ง 2 ฉบับ ให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ และนำข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษามาปรับปรุง แก้ไขแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างเพื่อทำฉบับสมบูรณ์

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 สำหรับสถานศึกษาที่มีการปฏิบัติที่ดี (Best Practice) การศึกษาภาคสนามแบบพหุกรณีศึกษา ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารของสถานศึกษาที่มีการปฏิบัติที่ดีในการบริหารแบบมีส่วนร่วมจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีงานทำสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ที่ผู้วิจัยได้เลือกจำนวน 5 โรงเรียน โดยวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ ได้แก่ การสัมภาษณ์อย่างเป็นทางการ (Formal Interview) การสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการ (Informal Interview) และการวิเคราะห์เอกสาร (Document Analysis) ซึ่งผู้วิจัยได้แบ่งออกเป็น 2 ระยะ คือ ระยะการศึกษาก่อนลงภาคสนาม และการศึกษาภาคสนาม

3.2 สำหรับผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้วิจัยเข้าสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิตามวัน เวลา และสถานที่ ที่นัดหมาย ตามแบบสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อศึกษาแนวทางในการบริหารแบบมีส่วนร่วมจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีงานทำสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ

4. การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และสรุปผลตามประเด็นการสัมภาษณ์

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาสภาพ การบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อส่งเสริมการมีงานทำสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ แสดงดัง ตาราง 1

ตาราง 1 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เกี่ยวกับระดับการบริหารแบบมีส่วนร่วมส่งเสริมการมีงานทำสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ

ที่	รายการ	n = 144		ความหมาย
		$\bar{X}$	SD	
1	ด้านการบริหารเชิงกลยุทธ์	4.35	0.45	มาก
2	ด้านการมีส่วนร่วมในการบริหาร	4.24	0.53	มาก
3	ด้านการทำงานเป็นทีม	4.31	0.43	มาก
4	ด้านการกระจายอำนาจในการบริหาร	4.36	0.50	มาก
รวม		4.31	0.42	มาก

จากตาราง 1 พบว่า ระดับการบริหารแบบมีส่วนร่วมส่งเสริมการมีงานทำสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.31$) เมื่อพิจารณาเป็นรายการ พบว่า ทุกด้านอยู่ระดับมาก ($\bar{X}$ มีค่าอยู่ในช่วง 4.24 – 4.36) สำหรับผลการวิเคราะห์ข้อมูล สภาพการบริหารแบบมีส่วนร่วม จำแนกตามองค์ประกอบการบริหารแบบมีส่วนร่วมทั้ง 4 ด้าน ดังนี้

ด้านการบริหารเชิงกลยุทธ์ ในภาพรวม มีระดับการบริหารแบบมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายการ พบว่า ทุกด้านอยู่ระดับมาก โดยมีเรื่อง การนำหลักสูตร โครงสร้าง การกำหนดสารวิชาการงานอาชีพไปปฏิบัติ มีค่าเฉลี่ยสูงสุดในขณะที่เรื่อง การรับฟังข้อเสนอแนะเพื่อนำมาปรับปรุงนโยบาย หลักสูตร โครงสร้าง เพื่อนำมาปรับปรุงระบบการนิเทศ ติดตามและกระบวนการบริหารจัดการ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

ด้านการมีส่วนร่วมในการบริหาร ในภาพรวมมีระดับการบริหารแบบมีส่วนร่วม อยู่ในระดับมาก พิจารณาเป็นรายการ พบว่า ทุกด้านอยู่ระดับมาก โดยมีเรื่อง มีส่วนร่วมในการควบคุมและตรวจสอบการพัฒนาผู้เรียนด้านอาชีพที่เกี่ยวข้องกับ ภูมิปัญญาท้องถิ่น และสถานประกอบการ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ในขณะที่เรื่อง มีส่วนร่วมในผลประโยชน์หรือผลตอบแทนที่เกิดจากการดำเนินงานทางเศรษฐกิจ หรือทางจิตวิทยา ของการจัดการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาผู้เรียนด้านอาชีพที่เกี่ยวข้องกับภูมิปัญญาท้องถิ่น ในกระบวนการความร่วมมือกับสถานประกอบการ และการส่งต่อ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

ด้านการทำงานเป็นทีม ในภาพรวมมีระดับการบริหารแบบมีส่วนร่วม อยู่ในระดับมาก พิจารณาเป็นรายการ พบว่า ทุกด้านอยู่ระดับมาก โดยมีเรื่อง การยอมรับจุดต่างและแสดงจุดร่วมด้านนโยบาย และกระบวนการบริหารจัดการ มีค่าเฉลี่ยสูงสุดในขณะที่เรื่อง การแลกเปลี่ยนข่าวสาร ความรู้สึกนึกคิด หรือทัศนคติด้วยความเต็มใจและพร้อมที่จะการสว่นคำวิพากษ์วิจารณ์ และความคิดเห็น ที่ต่างจากคนอื่น จนกว่าจะมีการนำเสนอข้อมูลทั้งหมดแล้ว เกี่ยวกับนโยบาย และกระบวนการบริหารจัดการ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

ด้านการกระจายอำนาจในการบริหาร ในภาพรวมมีระดับการบริหารแบบมีส่วนร่วม อยู่ในระดับมาก พิจารณาเป็นรายการ พบว่า ทุกด้านอยู่ระดับมาก โดยมีเรื่อง การมอบหมายงานที่ชัดเจนเกี่ยวกับรายละเอียดงาน การดำเนินนโยบาย และกระบวนการบริหารจัดการจัดทำหลักสูตร โครงสร้าง การกำหนดสาระวิชางานอาชีพ และรายการตระหนักและมีความรับผิดชอบ ต่อผลการดำเนินงาน การจัดการเรียนการสอน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ในขณะที่เรื่องมีการกำหนดบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบให้กับบุคลากรครอบคลุมทุกพันธกิจที่เกี่ยวกับการส่งเสริมการมีงานทำของนักเรียน มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

2. ผลการศึกษาแนวทางการมีส่วนร่วมเพื่อส่งเสริมการมีงานทำสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ

ตาราง 2 ผลการศึกษาแนวทางการมีส่วนร่วมเพื่อส่งเสริมการมีงานทำสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ

ประเด็น	ผลการศึกษาจาก Best practice	ผลการศึกษาจาก ผู้ทรงคุณวุฒิ	สรุป
1. แนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วม	- ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ปัญหา แล้วกำหนดเป็นกลยุทธ์ที่จะพัฒนานักเรียน	- ส่งเสริมให้รักงานในอาชีพอย่างจริงจัง ฝึกฝนทักษะการทำงานจนเกิดความชำนาญ และเป็นที่ยอมรับ	- ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ปัญหา แล้วกำหนดเป็นกลยุทธ์ที่จะพัฒนานักเรียน
1.1 ด้านการบริหารเชิงกลยุทธ์	- สร้างความรู้และความเข้าใจให้กับบุคลากรและรับรู้บทบาทในการปฏิบัติหน้าที่	- ตั้งเป้าหมายว่าตนเองทำอะไรได้ และลงมือปฏิบัติ มีการตรวจสอบ ฝึกแก้ปัญหา ทำซ้ำๆ และนำไปปรับปรุงพัฒนาให้ดียิ่งขึ้น	- สร้างความรู้และความเข้าใจให้กับบุคลากรและรับรู้บทบาทในการปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย
	- สร้างความเข้าใจว่าทุกคนต้องรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย	- ตั้งเป้าหมายว่าตนเองทำอะไรได้ และลงมือปฏิบัติ มีการตรวจสอบ ฝึกแก้ปัญหา ทำซ้ำๆ และนำไปปรับปรุงพัฒนาให้ดียิ่งขึ้น	- ส่งเสริมภาวะผู้นำ โดยที่ต้องตัดสินใจทำในสิ่งที่ถูกต้อง
	- ส่งเสริมภาวะผู้นำ โดยที่ต้องตัดสินใจทำในสิ่งที่ถูกต้อง	- ประสาน และทำข้อตกลงความร่วมมือกับสถานประกอบการในการส่งต่อ เพื่อพัฒนาทักษะอาชีพ	- ส่งเสริมให้รักงานในอาชีพอย่างจริงจัง ฝึกฝนทักษะการทำงานจนเกิดความชำนาญ และเป็นที่ยอมรับ
	- สร้างความกล้าที่จะต้องคิดนอกกรอบของความเชื่อ	- วิเคราะห์ความต้องการในการประกอบอาชีพของนักเรียน ให้สอดคล้องกับบริบทในชุมชน	- ตั้งเป้าหมายว่าตนเองทำอะไรได้ และลงมือปฏิบัติ มีการตรวจสอบ ฝึกแก้ปัญหา ทำซ้ำๆ และนำไปปรับปรุงพัฒนาให้ดียิ่งขึ้น
	- เปิดโอกาสให้นักเรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์ตรงกับสถานประกอบการ	- ประสาน และทำข้อตกลงความร่วมมือกับสถานประกอบการในการส่งต่อ เพื่อพัฒนาทักษะอาชีพ	- เปิดโอกาสให้นักเรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์ตรงกับสถานประกอบการ
	- สร้างความกล้าที่จะต้องคิดนอกกรอบของความเชื่อ	- วิเคราะห์ความต้องการในการประกอบอาชีพของนักเรียน ให้สอดคล้องกับบริบทในชุมชน	- พัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์ที่น่าสนใจ และเพิ่มเรื่องราวเพื่อให้เป็นเอกลักษณ์
	- พัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์ที่น่าสนใจ และเพิ่มเรื่องราวเพื่อให้เป็นเอกลักษณ์	- วิเคราะห์ความต้องการในการประกอบอาชีพของนักเรียน ให้สอดคล้องกับบริบทในชุมชน	- ตั้งเป้าหมายเด็กทุกคนที่เรียนจบแล้วจะต้องมีงานทำ
	- ตั้งเป้าหมายเด็กทุกคนที่เรียนจบแล้วจะต้องมีงานทำ	- ส่งเสริม แนะนำ และต่อยอดได้	- ประสาน และทำข้อตกลงความร่วมมือกับสถานประกอบการในการส่งต่อ เพื่อพัฒนาทักษะอาชีพ
			- วิเคราะห์ความต้องการในการประกอบอาชีพของนักเรียน ให้สอดคล้องกับบริบทในชุมชน
			- ส่งเสริม แนะนำ และต่อยอดได้

ประเด็น	ผลการศึกษาจาก Best practice	ผลการศึกษาจาก ผู้ทรงคุณวุฒิ	สรุป
1.2 ด้านการมีส่วนร่วม ในการบริหาร	- ร่วมดูแลช่วยเหลือระหว่างดำเนินการเข้าดูแลช่วยเหลือสนับสนุนทรัพยากรอย่างเป็นกัลยาณมิตรเพื่อให้งานสำเร็จ - จัดอบรมให้ผู้ปกครองได้รับความรู้เกี่ยวกับการฝึกอาชีพร่วมกับบุตรหลานของตน - ส่งเสริม และสนับสนุนให้ทุกภาคส่วนได้เข้ามามีส่วนร่วมคิด ในการวางแผนดำเนินงาน และร่วมคิดหาวิธีการแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้นและอาจจะเกิดขึ้นในอนาคต ร่วมกัน - ร่วมกันจัดทำหลักสูตรอาชีพระหว่างโรงเรียน สถานประกอบการ และชุมชน โดยให้เหมาะสมกับระดับความบกพร่องของนักเรียน และมีความสอดคล้องกับอาชีพของผู้ปกครอง และอาชีพในท้องถิ่น - นำหลักสูตรงานอาชีพที่ปรับแล้วไปใช้จัดการเรียนการสอน	- มีส่วนร่วมในการวางแผนและพัฒนาทักษะในการปฏิบัติงานจนชำนาญ - ประสานกับ - ผู้ปกครองร่วมกันประเมินพัฒนาการด้านทักษะการทำงาน - ด้านทักษะการทำงาน อาชีพขณะที่นักเรียนอยู่ที่บ้าน หรือช่วยผู้ปกครองทำงาน - มีส่วนร่วมในการผลิตและจำหน่ายหรือการทำงานด้านการบริหาร รวมทั้งส่วนร่วมในการหาทำเล - โรงเรียนและสถานประกอบการร่วมกัน - ประเมินทักษะการทำงานของนักเรียนเพื่อนำผลมาปรับปรุงหรือต่อยอด - ครูกลุ่มงานอาชีพและสถานประกอบการร่วมกันประเมินนักเรียนด้านพฤติกรรม ทักษะ และความสามารถในการประกอบอาชีพของนักเรียน ขณะฝึกปฏิบัติงาน	- มีส่วนร่วมดูแลช่วยเหลือพร้อมทั้งมีการสนับสนุนทรัพยากร ในการวางแผนและพัฒนาทักษะในการปฏิบัติงานจนชำนาญ - ประสานกับผู้ปกครองในการจัดอบรม รวมถึงร่วมกันประเมินพัฒนาการด้านทักษะการทำงาน อาชีพขณะที่นักเรียนอยู่ที่บ้าน หรือช่วยผู้ปกครองทำงาน - ส่งเสริม และสนับสนุนให้ทุกภาคส่วนได้เข้ามามีส่วนร่วมคิด ในการวางแผน จัดทำหลักสูตรดำเนินงาน และร่วมคิดหาวิธีการแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้น และอาจจะเกิดขึ้นในอนาคต รวมถึงร่วมกันประเมินทักษะการทำงานของนักเรียนเพื่อนำผลมาปรับปรุงหรือต่อยอดความสามารถในการทำงานของนักเรียน
1.3 ด้านการทำงานเป็น ทีม	- ประชุมระดมความคิดเห็นเพื่อวางแผนให้บุคลากรมีเป้าหมายเดียวกัน	- ระดมความคิดในการวางแผนร่วมกัน	- ประชุมระดมความคิดเห็นเพื่อวางแผนให้บุคลากรมีเป้าหมายเดียวกัน - มีระบบการทำงานที่ชัดเจน ทุกคนรู้หน้าที่การปฏิบัติงาน

ประเด็น	ผลการศึกษาจาก Best practice	ผลการศึกษาจาก ผู้ทรงคุณวุฒิ	สรุป
	- มีระบบการทำงานที่ชัดเจน ทุกคนรู้หน้าที่ ปฏิบัติภารกิจให้ดีที่สุด - มีการประสานสัมพันธ์ในการทำงานร่วมกัน - ส่งเสริมบทบาทของแต่ละคนให้ได้แสดงออกอย่างเต็มศักยภาพ - ส่งต่อให้ไปฝึกปฏิบัติงานกับสถานประกอบการ เพื่อให้ได้รับประสบการณ์ตรงในการฝึกอาชีพ และเพื่อให้เกิดการปรับตัวเข้ากับบุคคลอื่นในการทำงานร่วมกันได้ - โรงเรียนและสถานประกอบการร่วมกันสอนทักษะอาชีพเบื้องต้นให้กับนักเรียน	- มีระบบการทำงานที่ชัดเจน ทุกคนรู้หน้าที่ - พัฒนาและฝึกการเป็นผู้นำหรือหัวหน้าในการทำงาน - ประสานความร่วมมือกับสถานประกอบการเพื่อส่งต่อนักเรียนไปร่วมฝึกอาชีพ	- มีการประสานสัมพันธ์ในการทำงานร่วมกัน และรับบทบาทผู้นำ ผู้ตาม - ส่งเสริมบทบาทของแต่ละคนให้ได้แสดงออกอย่างเต็มศักยภาพ - ส่งต่อให้ไปฝึกปฏิบัติงานกับสถานประกอบการ เพื่อให้ได้รับประสบการณ์ตรงในการฝึกอาชีพ และเพื่อให้เกิดการปรับตัวเข้ากับบุคคลอื่นในการทำงานร่วมกันได้ - โรงเรียนและสถานประกอบการร่วมกันสอนทักษะอาชีพเบื้องต้นให้กับนักเรียน
1.4 ด้านการกระจายอำนาจในการบริหาร	- ส่งเสริมให้ครู บุคลากร ได้มีโอกาสในการแสดงบทบาทในการตัดสินใจ โดยให้แต่ละคนรับผิดชอบในงานที่ตนเองถนัด - แบ่งหน้าที่ให้ทุกคนได้มีส่วนร่วมตามความเหมาะสมของภาระงาน - ทุกคนมีอิสระในการตัดสินใจร่วมกันมีการนิเทศติดตาม ดูแลช่วยเหลืออย่างกัลยาณมิตร - สร้างเครือข่ายกับหน่วยงานเอกชนในการฝึกทักษะพื้นฐานอาชีพให้กับนักเรียน	- กระจายอำนาจไปยังผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง - มอบหมายภาระรับผิดชอบ ให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง มีการติดตามกำกับ ปรับปรุงแก้ไข และพัฒนาไปสู่เป้าหมาย	- ส่งเสริมให้ครู บุคลากร ได้มีโอกาสในการแสดงบทบาทในการตัดสินใจ โดยให้แต่ละคนรับผิดชอบในงานที่ตนเองถนัด แบ่งหน้าที่ให้ทุกคนได้มีส่วนร่วมตามความเหมาะสมของภาระงาน - แบ่งหน้าที่ และมอบหมายภาระรับผิดชอบตามความเหมาะสม ให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง มีการติดตามกำกับ ปรับปรุงแก้ไข และพัฒนาไปสู่เป้าหมาย - สร้างเครือข่ายกับหน่วยงานเอกชนในการฝึกทักษะพื้นฐานอาชีพให้กับนักเรียน

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาสภาพการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อส่งเสริมการมีงานทำสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ พบว่า มีการบริหารแบบมีส่วนร่วมโดยภาพรวมและจำแนกเป็นรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยด้านการกระจายอำนาจมีการบริหารแบบมีส่วนร่วมสูงสุด รองลงมาเป็นด้านการบริหารเชิงกลยุทธ์ ด้านการทำงานเป็นทีม และด้านการมีส่วนร่วมในการบริหาร ตามลำดับ

2. ผลการศึกษาแนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อส่งเสริมการมีงานทำสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ พบว่า

แนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วม ด้านการบริหารเชิงกลยุทธ์ ควรมีการดำเนินการที่สำคัญ คือ 1) ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ปัญหา แล้วกำหนดเป็นกลยุทธ์ที่จะพัฒนานักเรียน 2) ส่งเสริมให้รักงานในอาชีพอย่างจริงจัง ฝึกฝนทักษะการทำงานจนเกิดความชำนาญ 3) เปิดโอกาสให้นักเรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์ตรงกับสถานประกอบการ 4) พัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์ให้น่าสนใจ และเพิ่มเรื่องราวเพื่อให้เป็นเอกลักษณ์ 5) วิเคราะห์ความต้องการในการประกอบอาชีพของนักเรียนให้สอดคล้องกับบริบทในชุมชน ของนักเรียน และผู้ประกอบการสามารถดูแล ส่งเสริม แนะนำ และต่อยอดได้

ด้านการมีส่วนร่วมในการบริหาร ควรมีการดำเนินการที่สำคัญ คือ 1) ส่งเสริม สนับสนุนให้ทุกภาคส่วนได้เข้ามามีส่วนร่วมคิดวางแผนดำเนินงาน และร่วมคิดหาวิธีการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น และอาจจะเกิดขึ้นในอนาคตร่วมกัน 2) พัฒนาทักษะในการปฏิบัติงานจนชำนาญ 3) ทุกฝ่ายร่วมกันประเมินทักษะการทำงาน เพื่อนำผลมาปรับปรุงหรือต่อยอดความสามารถการทำงาน ของนักเรียน

ด้านการทำงานเป็นทีม ควรมีการดำเนินการที่สำคัญ คือ 1) มีการประสานสัมพันธ์ในการทำงานร่วมกัน 2) มีระบบการทำงานที่ชัดเจนทุกคนรู้หน้าที่ 3) ส่งต่อให้ไปฝึกปฏิบัติงานกับสถานประกอบการเพื่อให้ได้รับประสบการณ์ตรงในการฝึกอาชีพ 4) โรงเรียนและสถานประกอบการร่วมกันสอนทักษะอาชีพเบื้องต้นให้กับนักเรียน

ด้านการกระจายอำนาจในการบริหาร ควรมีการดำเนินการที่สำคัญ คือ 1) ครู บุคลากร ได้มีโอกาสในการแสดงบทบาทในการตัดสินใจ 2) แบ่งหน้าที่ให้ทุกคนได้มีส่วนร่วมตามความเหมาะสมของภาระงาน 3) สร้างเครือข่ายกับหน่วยงานเอกชนในการฝึกทักษะพื้นฐานอาชีพให้กับนักเรียน

อภิปรายผลการวิจัย

1. สภาพการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อส่งเสริมการมีงานทำสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ อยู่ในระดับมาก อาจเนื่องมาจากโรงเรียนมีการวิเคราะห์สภาพปัญหาและความต้องการของผู้เรียน ควรจัดให้สอดคล้องเหมาะสมกับสภาพและระดับของความบกพร่องของนักเรียน รวมถึงสภาพบริบท สภาพแวดล้อม ทั้งด้านสังคม เศรษฐกิจ ทรัพยากรสิ่งแวดล้อมในชุมชนของของผู้เรียน ในการจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีงานทำให้ตรงตามความต้องการ ความถนัด และความสนใจของนักเรียน โดยผู้ประกอบการ และชุมชน สอดคล้องกับ Kongthaworn (1997, pp. 15-16) ได้สรุปปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการฝึกทักษะทางอาชีพของบุคคลปัญญาอ่อน: กรณีศึกษางานเย็บถุงผ้า พบว่า ปัจจัยที่สำคัญที่จะส่งผลต่อความสำเร็จประกอบด้วยปัจจัย 2 ประการ คือ ปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกโดยปัจจัยภายในขึ้นอยู่กับระดับสติปัญญา (IQ) ความสนใจหรือความถนัดของบุคคลปัญญาอ่อน ส่วนปัจจัยภายนอกขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อมภายในบ้าน ในสถานศึกษาหรือในสังคม ซึ่งปัจจัยภายนอกเหล่านี้สามารถเกิดได้จากการกระตุ้นของบิดา มารดา ญาติพี่น้อง ครูอาจารย์ และบุคคลอื่นๆ ในสังคม รวมถึงในเรื่องของการมีส่วนร่วมในการควบคุมและตรวจสอบการพัฒนาผู้เรียนด้านอาชีพที่เกี่ยวข้องกับภูมิปัญญาท้องถิ่น และสถานประกอบการ สอดคล้องกับ Brittingham (1998) ดังนี้ ผู้ปกครองมีความสำคัญต่อการจัดการศึกษา และเป็นความคาดหวังที่สำคัญที่จะให้นักเรียนมีคุณภาพและพัฒนาปรับปรุงอย่างต่อเนื่องมีคุณภาพ ครูจะต้องประชาสัมพันธ์ให้ผู้ปกครองเข้าใจในการจัดการเรียนการสอน และผู้ปกครองจะเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาอย่างไร ซึ่งเป็นสิ่งที่ผู้ปกครอง

และชุมชนจะต้องตระหนัก การเข้ามามีส่วนร่วมในการส่งเสริมด้านสังคม อารมณ์ และความเจริญก้าวหน้าของเด็กในด้านวิชาการของเด็ก การพัฒนาสภาวะของเด็ก เยาวชนและครอบครัวให้ดียิ่งขึ้น ผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนจะบ่งชี้ถึงการมีส่วนร่วมและความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน รวมถึงมีการมอบหมายงานที่ชัดเจนเกี่ยวกับรายละเอียดงาน การดำเนินนโยบาย และกระบวนการบริหารจัดการจัดทำหลักสูตร โครงสร้าง การกำหนดสาระวิชางานอาชีพ สอดคล้องกับ Chaemchoy and Usaho (2012) ได้สรุปปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการจัดการศึกษาเพื่อประกอบอาชีพ ดังนี้ 1) วิสัยทัศน์ของผู้บริหาร 2) การเชื่อมโยงความรู้จากครูผู้สอน และ 3) เครือข่ายองค์กรภายนอก รวมถึงสร้างความตระหนักและมีความรับผิดชอบต่อการดำเนินงานการจัดการเรียนการสอน และการร่วมมือกับสถานประกอบการ และการส่งต่อ ดังที่ Sawangsri (2007, p. 33) กล่าวว่า ครูต้องเข้าใจและมีความรู้เรื่องการศึกษาพิเศษเกี่ยวกับบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาเพื่อจัดการเรียนการสอนหรือฝึกอาชีพให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น รวมทั้งการเตรียมความพร้อมเพื่อนำไปสู่การดำรงชีวิตอย่างอิสระ และการเตรียมความพร้อมสำหรับการจ้างงาน

สำหรับด้านการมีส่วนร่วมในการบริหารมีการดำเนินการต่ำสุด เมื่อเทียบกับด้านอื่นๆ อาจเนื่องมาจาก ไม่ได้ได้รับความร่วมมือในด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผลกระทบ เพื่อปรับปรุง เปลี่ยนแปลง และแก้ไข การเข้าร่วมกิจกรรม และการอภิปรายต่างๆ และการมีส่วนร่วมในเรื่องการจัดการเรียนการสอน การควบคุมและการตรวจสอบเพื่อพัฒนาผู้เรียนด้านอาชีพที่เกี่ยวข้องกับภูมิปัญญาท้องถิ่น ในกระบวนการความร่วมมือกับสถานประกอบการและการส่งต่อ ทั้งนี้ สาเหตุเนื่องจากผู้ปกครองส่วนใหญ่มีฐานะยากจน และมีการศึกษาไม่สูงมากนัก ประกอบกับที่พักอาศัยของนักเรียนอยู่ห่างไกลจากโรงเรียน จึงทำให้ไม่สามารถมาร่วมทำกิจกรรมร่วมกับโรงเรียนได้อย่างเต็มที่ รวมถึงสถานประกอบการส่วนใหญ่ยังไม่เชื่อถือในความสามารถการทำงานของเด็กรุ่นนี้ รวมถึงสภาพปัญหาด้านการสื่อสารเป็นปัญหาหลักที่ส่งผลต่อการทำงานของบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา เนื่องจากบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ที่สามารถเข้าทำงานได้ตามสถานที่หรือหน่วยงานที่เปิดรับ แต่ไม่สามารถมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงานและเจ้านายได้ หรือไม่สามารถบอกความต้องการของตนเองได้ สอดคล้องกับ Kosuwan (2010, p. 192) ได้กล่าวว่า บุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาระดับน้อยในช่วงวัยรุ่น มีลักษณะทางกายภาพเหมือนคนปกติ แต่ขาดความสามารถในด้านการจัดการแก้ไขปัญหาในสถานการณ์หรือสิ่งแวดล้อมนั้นๆ ที่เกิดปัญหาขึ้น และอาจส่งผลต่อการรักษางานไว้ได้ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ Khumsabanant (2008, p. 13) พบว่า ปัญหาในการทำงานของบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาเกี่ยวกับการแสดงออกทางพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมทำให้ไม่เป็นที่ยอมรับในสังคมได้

2. ผลการวิจัยเกี่ยวกับแนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อส่งเสริมการมีงานทำสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ พบว่า ทุกแนวทางของการบริหารแบบมีส่วนร่วมสามารถส่งเสริมให้การจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาประสบผลสำเร็จ ซึ่งทุกแนวทางส่งผลต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อส่งเสริมการมีงานทำบรรลุผลตรงตามเป้าหมายให้นักเรียนเกิดทักษะการทำงานที่ดี สามารถประกอบอาชีพที่ถนัด ที่สนใจ อยู่ในท้องถิ่น โดยไม่เป็นภาระของครอบครัวและสังคม ควรจัดให้สอดคล้องเหมาะสมกับสภาพและระดับของความบกพร่องของนักเรียนรวมถึงสภาพบริบท ทั้งด้านสังคม เศรษฐกิจ ทรัพยากรสิ่งแวดล้อม ตรงตามความต้องการ ความถนัด และความสนใจของนักเรียน โดยผู้ปกครอง และชุมชน มีกระบวนการส่งเสริมที่มีขั้นตอนชัดเจนอย่างเป็นขั้นเป็นตอนสามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้ ทั้งนี้ทุกขั้นตอนต้องอาศัยการมีส่วนร่วมจากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายเริ่มตั้งแต่การมีส่วนร่วมในการวางแผนและตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ การมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ และการมีส่วนร่วมในการติดตาม ประเมินผล ซึ่งจะช่วยแก้ปัญหาในเรื่องบทบาทของการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชนให้เข้าใจในหน้าที่ของตนในการร่วมจัดการศึกษาด้านส่งเสริมการมีงานทำของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา มากขึ้น สอดคล้องกับ Suwannual (2017) กล่าวว่า ผู้บริหารโรงเรียนในยุคปัจจุบันจึงหันมาให้ความสำคัญกับการสร้างเครือข่ายทางการศึกษา โดยเฉพาะโรงเรียนเฉพาะทางสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ที่ต้องอาศัยความร่วมมือร่วมใจจากทุกฝ่ายเป็นอย่างมากจึงจะเกิดความสำเร็จในการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำของนักเรียนได้ ทั้งเครือข่ายระดับโรงเรียนด้วยกัน เครือข่ายผู้ปกครอง รวมถึงเครือข่ายสถาน

ประกอบกันต่างๆ สอดคล้องกับ Kosuwan (2010) การสอนให้บุคคลเหล่านี้สามารถทำงานที่เป็นอาชีพได้รับค่าจ้างที่ทำให้เขาเลี้ยงตัวเองได้ มีคุณภาพชีวิตที่ดี ไม่ต้องพึ่งพาผู้อื่น และใช้ชีวิตอย่างมีศักดิ์ศรีในสังคม ผู้ปกครอง ครูและบุคลากรวิชาชีพจึงต้องเตรียมตัวบุคคลเหล่านี้ให้พร้อมในการทำงานด้วยการสอนทักษะต่างๆ ที่จำเป็นในการทำงานอนาคต บุคลากรมีความรู้ความชำนาญทางด้านทักษะอาชีพเพิ่มขึ้น มีกิจกรรมส่งเสริมอาชีพสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาที่หลากหลาย มีข้อมูลแหล่งวิทยากรท้องถิ่น ปรากฏชาวบ้าน มีการจัดเวลาในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เหมาะสม การประเมินผลเหมาะสมกับกิจกรรม สอดคล้องกับ Sawangsri (2007) การฝึกเพื่อเตรียมให้ได้รับการฝึกออกไปรับจ้างตามที่ได้รับการฝึกมาแล้ว ฉะนั้น การฝึกในขั้นนี้จะต้องฝึกจนมีทักษะความสามารถทำงานได้ และการฝึกอาชีพทุกอย่าง ผู้ฝึกจะต้องประเมินผลผู้รับการฝึก (บุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา) อย่างต่อเนื่องตลอดเวลาที่ฝึก โดยการให้บุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาทำงานจริง (Real Job) หรือตัวอย่างงาน (Work of Job Samples) หรือฝึกในสภาพแวดล้อมของงานจริง

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 การจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีงานทำในโรงเรียนที่จัดการเรียนการสอนสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ควรมีการดำเนินงานร่วมกันของ 4 ภาคส่วนประกอบด้วย โรงเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน/หน่วยงานอื่น และสถานประกอบการในเรื่องของการร่วมวางแผนและตัดสินใจ ร่วมดำเนินการ ร่วมรับผลประโยชน์ และร่วมติดตามประเมินผลในการดำเนินการบริหารเชิงกลยุทธ์ ควบคู่ไปกับวิธีการส่งเสริมทักษะอาชีพและการมีงานทำ โดยทำงานในรูปของทีมงาน

1.2 โรงเรียนปัญญานุกูลที่สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ควรนำแนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมด้านการบริหารเชิงกลยุทธ์ ด้านการมีส่วนร่วมในการบริหาร ด้านการทำงานเป็นทีม และด้านการกระจายอำนาจในการบริหาร ไปกำหนดเป็นบทบาทและกิจกรรมกับผู้ที่เกี่ยวข้อง และดำเนินการร่วมกันอย่างเป็นรูปธรรม

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการศึกษารูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อส่งเสริมการมีงานทำ สำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ

References

- Brittingham, K. V. (1998). The characterization of successful school, family, and community partnerships. *Dissertation Abstracts International*, 59(5), 1406-A.
- Chaemchoy, S., & Usaho, C. (2012). The career education approach in basic education: Thanom Ras Bumrung School. *Journal of Education Khon Kaen University*, 35(1), 100-110. [in Thai]
- Kanjanawasee, S. (2002). *Evaluation Theory* (3rd ed.). Bangkok: Chulalongkorn Publishing House. [in Thai]
- Khumsabanant, S. (2008). Evaluation of the experimental work program for the intellectual disabled. *Rajanukul Journal*, 23(1), 1-18. [in Thai]
- Kongthaworn, A. (1997). *Factors affecting the professional skill training of mentally retarded persons: A case study of sewing bags. Occupational therapist Rehabilitation work group Rajanukul Hospital Department of Mental Health*. Bangkok: Ministry of Public Health. [in Thai]
- Kosuwan, K. (2010). *Teaching children with minor disabilities*. Bangkok: Sahamit Printing and Publishing. [in Thai]
- Parnichparinchai, T. (n.d.). *Research methodology*. Phitsanulok: Naresuan University. [in Thai]

Sawangsi, S. (2007). *Occupation promotion for the intellectual disabled of Lopburi Panyanukul School*.

Bangkok: Public Health Research Institute. [in Thai]

Special Education Bureau. (2016). *Professional development project for the employment of students only with disabilities*. Bangkok: Special Education Bureau. [in Thai]

Suwannual, P. (2017). *Selected administrative factors affecting educational management for job attainment of students with intellectual disabilities under the Bureau of Special Education Administration* (Master thesis). Bangkok: Sukhothai Thammathirat University. [in Thai]